

formează țesături expresive demne de un cvartet clasic. Sunetul profund, omogen al violei, și, de asemenea, pathosul artistei, au fost puse în valoare în secțiunea a doua a lucrării. Cantabilitatea ei clasicizantă a fost preluată de violoncel, într-un contrapunct visător postimpresionist prelungit în mișcarea a treia, prin motive ritmice scurte, pasate de la un instrument la celălalt, ca o părere sau ca un vis. Ultima parte, reiterează ritmurile șagălnice, umbrite de unele accente controversate între parteneri, ca și când și-ar disputa pasajele de unison și pe cele individuale, însă într-o polemică plină de noblețe și eleganță.

Ideală concordanța muzical-estetică dintre cei doi muzicieni „pursânge”, ideală asocierea timbrală a instrumentelor, excepțională tehnica, autenticitatea viziunii interpreților asupra fondului conceptual al muzicii, impresionantă elevația trăirilor personale, uluitoare virtuozitatea fiecăruia în parte, într-un cuvânt, superlativă interpretare!

Despina PETECEL THEODORU

TRAIECT – 35 de ani!

Cu trei decenii și jumătate în urmă, spre sfârșitul anului 1982, Viorica Nagy, Georgeta Radu și Andrei Podlacha alături de alți instrumentiști de elită au sondat pentru prima dată universul sonorității contemporane ca membri ai proaspăt înființatului **Grup de Muzică Nouă TRAIECT**. Inițiativa a aparținut compozitorului și profesorului Sorin Lerescu, „responsabil” până în momentul actual de conducerea muzicală a ansamblului care, până în anii '90, a avut o configurație versatilă pentru a aborda un repertoriu cât mai vast. Parcurgând stadiul unor formule modulare coagulate în jurul a maximum cincisprezece instrumente, **Grupul de Muzică Nouă TRAIECT** a fost invitat să susțină numeroase concerte pe scene românești și europene, remarcându-se în mod deosebit printr-o receptivitate aparte față de plurivocitatea fațetelor fenomenului muzical contemporan. Actuala formulă instrumentală, cea de septet (vioară-violoncel-pian-flaut-clarinet-trombon-percuție), s-a dovedit a fi și cea mai stabilă, rezistând din 1990-1991 în panoplia formațiilor de gen ca o „voce” interpretativă complet individualizată. Și dacă, în 1983, după doar un an de la înființare, **TRAIECT** a fost distins cu Premiul A.T.M. pentru marele număr de prime audiții prezentate în concertele sale, astăzi ansamblul este deținătorul unui portofoliu impresionant de premiere românești și mondiale ce personalizează unele din cele mai semnificative repere din arsenalul muzicii noi.

Adăugându-se evoluțiilor din cadrul festivalurilor „George Enescu”, „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi”, „Timișoara Muzicală”, „Toamna Muzicală Clujeană”, „ISCM World Music Days” România/Republica Moldova (Cluj-Napoca/Chișinău), „Întâlnirile Muzicii Noi” (Brăila), „The Third Annual Review of Contemporary Music” (Belgrad/Sremski Karlovci, Serbia), „Week of Contemporary Music” (Ghent, Belgia), „Two Days and Two Nights of New Music” (Odessa, Ucraina), „Zilele Muzicii Noi” (Chișinău, Republica Moldova), „Unicum – Contemporary Music Festival” (Liubliana, Slovenia) și seminarului de compoziție „Compositori a confronto” (Reggio Emilia, Italia), prezența sa neîntreruptă în programul festivalului internațional „Meridian, Zilele SNR-SIMC” (2005-2017) a demonstrat cu prisosință dorința **TRAIECT**-ului de a se menține în topul ansamblurilor care promovează constant componistica actuală.

Pregătit cu meticulozitatea care l-a caracterizat întotdeauna pe directorul artistic al formației – rafinatul muzician Sorin Lerescu, concertul aniversar din sala George Enescu a Universității Naționale de Muzică, gândit ca parte integrantă a actualei ediții a „Meridianului”, a impresionat în primul rând prin consistența „jocului” interpretativ care a pus

în valoare fiecare din cele șase partituri încredințate ansamblului, particularizându-le ethosul în cele mai mici amănunte. Prin intermediul Geaninei Săveanu-Meragiu (vioară), Vioricăi Nagy (violoncel), Georgetei Radu (percuție) și al lui Andrei Podlacha (pian), Alexandru Hanganu (flaut), Răzvan Gachi (clarinet) și Florian Radu (trombon), *Vremea trece – Capriccio*-ul pentru clarinet și pian semnat de Ghenadie Ciobanu, *Flashes* pentru vioară, violoncel și pian – creația Anastasiei Alexandreanu-Lazarencu, *Riturile și dansurile telurice* ale lui Vlad Burlea, *Games* pentru vioară, marimbă și pian de Krassimir Taskov, *Metamorphoses II* pentru vioară, violoncel și pian aparținând lui Yordan Goshev și *Settimino*-ul lui Velislav Zaimov au pus în valoare, în seara de 9 noiembrie, câteva din variabilele stilistice și sintactice ale muzicii secolului XXI.

Toate lucrările menționate, de dimensiuni medii și ample, au evidențiat nu doar calitatea disponibilităților tehnice și a resurselor expresive ale interpreților ci și coeziunea ansamblului, validată prin claritatea și fluiditatea dialogurilor timbrale; de la o piesă la alta, cei șapte performeri metamorfozați în personaje instrumentale și-au redefinit continuu traseele, jonglând cu diferiți parametri stilistici, reliefând filonul liric ori, dimpotrivă, dinamizând spațiul sonor într-un raport de forțe interschimbabil.

Propunând ca tematică a întregului concert un itinerar componistic ce a unit Republica Moldova cu Bulgaria, **TRAIECT** a reconfigurat sensibil fiecare opus, pentru a-i concepe fie variante originale (în cazul lucrărilor special dedicate ansamblului precum cea a lui Velislav Zaimov – primă audiție absolută), fie versiuni de referință ale acestora (în cazul pieselor semnate de Ghenadie Ciobanu, Anastasia Alexandreanu-Lazarencu, Vlad Burlea, Krassimir Taskov și Yordan Goshev – prime audiții românești, dintre care s-a detașat coloristic

Grupul de Muzică Nouă TRAIECT

Foto: Loredana Baltazar

sugestivitatea marcantă cu iz arhaic a *Riturilor și dansurilor telurice* compuse de Vlad Burlea).

La fel ca și „ARCHAEUS”, „HYPERION” sau „ARS NOVA”, ansambluri de secol XX care au traversat granița dintre milenii susținând în permanență muzica nouă ca pe un icon simbolic al Cotidianului, „TRAIECT” a investit – și acum, ca de fiecare dată – actul interpretativ cu bucuria de a dăru, generos, clipe de viață transpuse în sunet. Îi urăm longevitate artistică și multe alte seri aniversare încărcate de succes!

Loredana BALTAZAR

Slalom uriaș printre stiluri

Urmând unor epoci relativ stabile din punctul de vedere al parametrilor stilistici, exploziva dezvoltare tehnologică ce a marcat secolul XX a adus după sine proliferarea rapidă a unor noi orientări, destul de bulversantă, pentru orizontul de așteptare al „obișnuitului” auditoriu de concert, atașat constant de echilibrul canoanelor clasice. Fenomenul „reacțiilor în lanț” și-a pus amprenta asupra componisticii secolelor XX și XXI, generat de tentația atitudinii de frondă, de tendința din ce în ce mai pronunțată egocentrică de a „replica” exprimărilor fonice

precedente printr-un marcaj voit individual, precum și de fascinația pentru mirajul ineditului.

În ideea de a readuce în discuție dialogul dintre generații dar și dintre variatele niveluri de înțelegere ale acestora, una din punțile comunicaționale construite de către organizatorii Festivalului Internațional "Meridian" s-a materializat prin includerea în programul manifestărilor ediției recent încheiate a două concerte simfonice – preluate din stagiunea Orchestrei Filarmonicii "George Enescu", respectiv a Orchestrei Naționale Radio – al căror conținut a expus perioade creatoare și abordări stilistice diverse. Reperul comun al ambelor seri concertante a constat din inserarea în cele două programe a câte unei partituri contemporane românești, autorii acestora fiind Diana Rotaru și Dan Dediu.

Soldat cu un așteptat dar și binemeritat succes de public, concertul Orchestrei Filarmonicii "George Enescu" din seara de 10 noiembrie a alăturat *Coralele și cutiile muzicale* purtând marca Dianei Rotaru de armoniosul *Concert nr. 23* în la major pentru pian și orchestră de Wolfgang Amadeus Mozart, finalul fiind destinat *Simfoniei nr. 8* în sol major de Antonin Dvořák. Parcursul dintre epoci creatoare atât de distanțate a fost asimilat fără probleme de către membrii orchestrei, sonoritatea omogenă a acesteia (ca notă distinctivă, aș menționa faptul că violonistul-

instrumental, evidențiind logica discursului și ambitusul miniatural al spectrului dinamic, proprii spiritului mozartian. Bis-ul dăruit de către Mihai Ritivoiu spectatorilor dornici de a-l reasculta – "Le Tic-Toc-Choc" de François Couperin – a relevat alte calități ale tânărului pianist precum perlașul miniatural, finețea filigranelor ornamentale și claritatea agogicii, virtuți care, alături de cele enumerate anterior, îl recomandă pentru viitoare apariții pe podiumurile europene de concert.

Cea de a doua parte a seriei a prilejuit publicului întâlnirea cu o partitură de cea mai autentică factură romantică, *Simfonia nr. 8* de Dvořák, căreia evoluția orchestrei atent direcționată de către Christian Badea i-a conferit suplețe și căldură, emoție și trăire sensibilă (un exemplu pertinent fiind diafanul *Allegretto grazioso* – partea a treia – a cărui execuție fluidă i-a reliefat pregnant melodicitatea). Plăcerea vizibilă cu care instrumentiștii s-au angrenat în jocul interpretativ a atras empatia auditoriului care a apreciat prompt, cu aplauze prelungite, performanța ansamblului, întregul concert fiind cotelat ca unul din evenimentele de vârf ale actualei stagiuni simfonice.

Loredana BALTAZAR

Un regal electroacustic

... a fost primul concert de muzică electroacustică al seriei (de 10 noiembrie 2017), din cadrul festivalului internațional MERIDIAN – aflat la cea de-a XIII-a ediție a sa, deschis de lucrarea intitulată sugestiv *Dream Space*, aparținând compozitorului **Sorin Lerescu**, care a constituit introducerea realmente potrivită în chiar spațiul de vis al tulburătoarelor sonorități ale acestui pluri-ofertant gen muzical cult.

Posibila incursiune în spațiul temporal al „rememorărilor,...în care ne regăsim uneori” a constituit, în cazul acestui op 78, declic-ul în crearea unui *puzzle* de imagini sonore conturând ecouri „a ceea ce am trăit”, având ca reacție o introspectivă și încărcată de lirism întoarcere spre sine, gândită de autor într-un registru sonor înalt, ca o succesiune de fine reverberații ale unor evocatoare frânturi melodice și armonice, în nuanțe celeste de *piano*, înscrise într-o constelație onirică.

Richblick, piesă semnată de **Cătălin Crețu**, prezentată în primă audiție absolută în concert/festival, a impresionat prin bogata, variata și inedita paletă timbrală digitală, expusă în splendide stampe sonore, dând sens sintagmei din titlu. Structurată bipartit, lucrarea prezintă compunerea migăloasă, deosebit de inspirată a unei pânze sonore de densitate și finețe variate (având la bază construcțiile intervalice și acordice – de reținut fulgurantele iluminații ale trisonului major – dar și compactele *cluster-e*), de nobilă factură metalică – cuceritoare prin reflexiile și flexibilitatea sa (la acest aspect concurând sunetele, *cluster-ele* de înaltă frecvență, trilurile de *cluster-e*, sunetele pulsatorii, disonanțele pătrunzătoare, cu tăiş incandescent). La acest fond special se adaugă imaginile generate de sonoritățile tubulare spectaculoase ale orgii sau cele ale chemărilor grave ale unor instrumente de suflat nedefinite, precum și aceea a susurului unui fluid – ca insolit vector de mișcare, sau cea a *sumuum*-ului de oscilații imperceptibile, ce fac aerul să vibreze. *Richblick* se remarcă prin concizie, structurare echilibrată, scânteietoare șlefuire și imagini de relevanță încărcătură polisemantică.

Schițe hieratice de **Corneliu Dan Georgescu**, o altă primă audiție absolută, surprinde într-un mod pe cât de sensibil, pe atât de auster, aspecte semnificative ce au marcat, în timp, raportul sacru-profan. Lucrarea are ca punct de pornire o cadență armonică (autentică compusă), plasată într-o tonalitate minoră (prevestind un posibil deznodământ dramatic), un model de arhetip cultural, prezentată la orgă într-o scriitură de coral, reluată ostinat – într-un lung șir de *quasi* imitații variate armonic, ca tempo, prin amplificarea ambitus-ului sau/și schimbarea registrelor, prin succesive *stretto*-uri, având mereu

Mihai Ritivoiu, Christian Badea

concertmaistru David Lefèvre cântă pe un instrument Nicola Gagliano datat 1769!) înlesnind cursivitatea demersurilor sonore.

Lucrarea Dianei Rotaru, a cărei primă audiție a avut loc cu zece ani în urmă ("artizanii" acelei premiere fiind Orchestra Filarmonicii „Transilvania” din Cluj-Napoca și dirijorul Mark Mast), câștigătoare – în 2005 – a Concursului Internațional de Compoziție "George Enescu", și-a redemonstrat potențialul expresiv și soliditatea structurală; bagheta lui Christian Badea a valorificat, cu o plasticitate revelatoare, procesul morfogenetic al opoziției tensionale dintre cele două lumi sonore aflate într-o continuă mișcare, minuțios definite sub aspect timbral și sintactic.

Doar un scurt moment de respiro a departajat, în fața numerosului auditoriu din Ateneul Român, *Coralele și cutiile muzicale* ale Dianei Rotaru de binecunoscutul *Concert nr. 23* de Mozart, etalon al deplinei maturități creatoare a compozitorului vienez. Preferința invitatului seriei – talentatul pianist Mihai Ritivoiu (actualmente rezident în Londra, laureat, la rândul său, al Concursului Internațional "George Enescu", ediția 2011) – pentru acest opus mozartian a avut ca efect edificarea unei viziuni interpretative echilibrate estetic, pusă în pagină cu un firesc remarcabil. Eleganța rafinată și naturalețea actului interpretativ, de o libertate subtil controlată, a caracterizat trecerea de la proșpețimea și puritatea sonorităților primei părți către dimensiunea tragică a genialului Adagio – pagină inegalabilă de o tulburătoare simplitate, pe care Mihai Ritivoiu a înveșmântat-o, prin intermediul tușei sale delicate, într-o profundă noblețe, pentru ca apoi să contureze Rondo-ului final cu lejeritate și dinamism. Eficiența comunicării relaxate dintre pianist și aparatul orchestral a făcut posibilă interdependența traiectoriei solistice față de acompaniamentul ansamblului